

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Nasıl Olmalı? Durum ve Çözüm Önerileri

Prof.Dr. R. Nühket Demirtaşlı

Ankara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

Ölçme ve Değerlendirme Bölümü

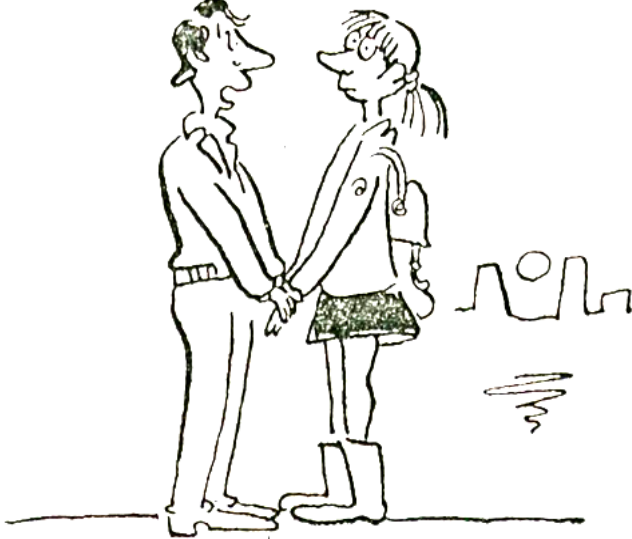
E-posta: ndemirtasli@ankara.edu.tr

Akış

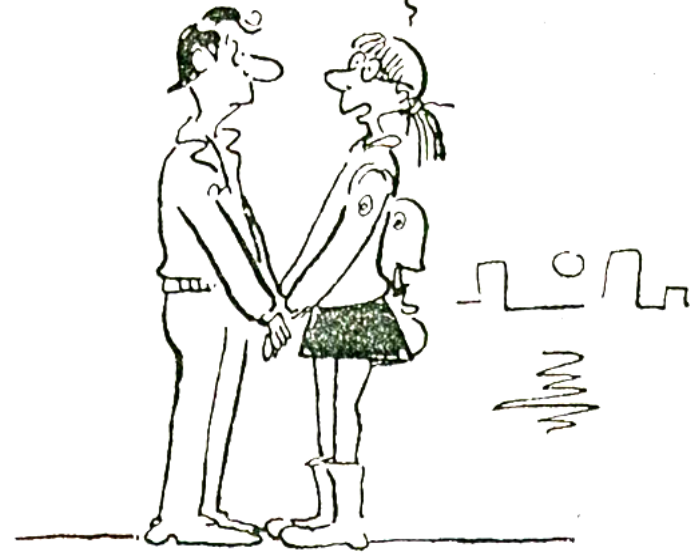
- Ölçme ve Değerlendirmenin eğitim sürecindeki yeri ve işlevi
- Ulusal ve uluslararası düzeyde ölçme ve değerlendirme uygulamalarının işaret ettiği sorunlar.
- Çözüm yolları

Ben bu sunuyu neden yapıyorum?

Beni seviyor
musun?

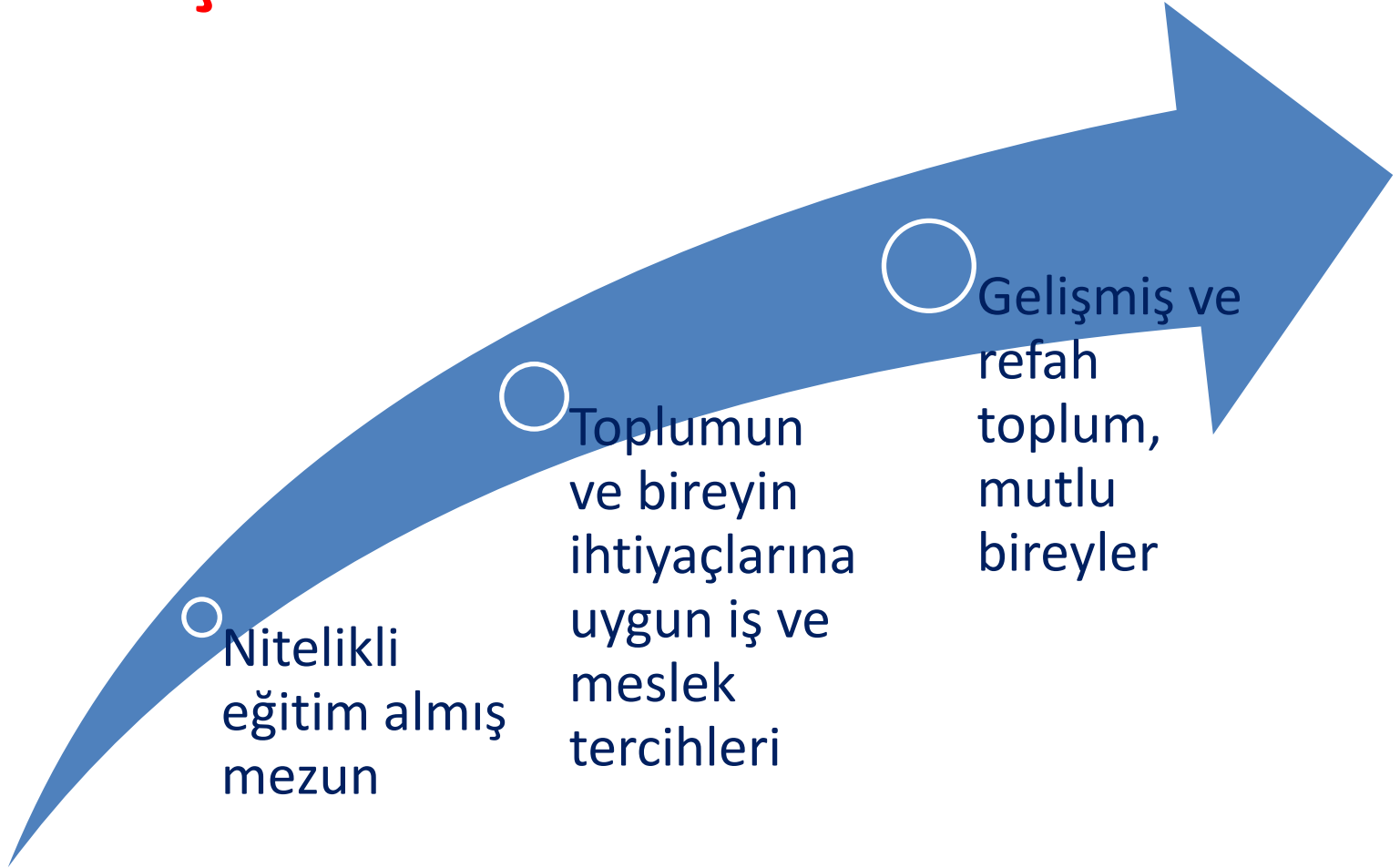

Ama biz böyle yetistirilmiyoruz ki...
Diğer bes sıkki da
söglersen
islerinden
DOĞRU
CEVABI
sece bilirim...

Cumhuriyet, BEHİÇ AK

Değerlendirmenin Niteliği: Nitelikli Eğitim ve Sonuçları

Eğitim-Öğretim Süreci ve Değerlendirme İlişkisi

Okullarda Hangi Amaçlarla Ölçme Yaparız?

Öğrenmeye hazır oluş düzeyini belirlemek için

Okullarda Hangi Amaçlarla Ölçme Yaparız?

Öğrenmelerin gidişatını izlemek, başta öğrenciye ve diğer paydaşlara dönüt vermek için

Okullarda Hangi Amaçlarla Ölçme Yaparız?

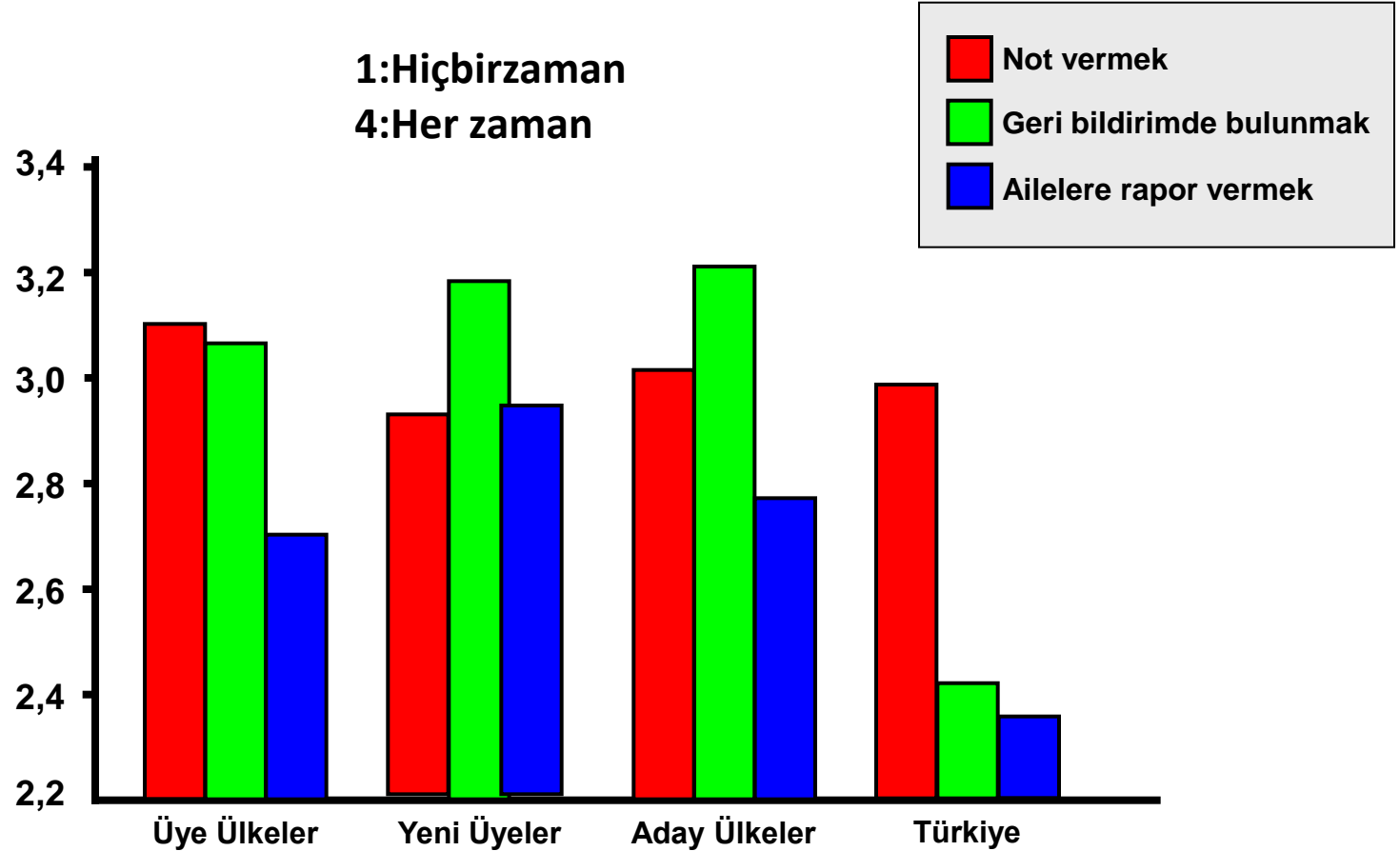
Başarılı-başarısız kararı vermek için

**Peki, ÷lkemizde,
ölçme ve değerlendirme boyutundaki
durum nedir?**

- Ölçme ve değerlendirme sonuçlarının öğrenci başarısını ve yeterliklerini geliştirmekten çok, not vermek ve yeterlileri seçmek üzere kullanılması

Öğretmenlerce Ölçme Sonuçlarının Kullanımı (TIMSS 1999)

- **Ortaöğretime geçişte: OKS, SBS (Seviye Belirleme Sınavı), TEOG**
- **Üniversiteye Geçişte: Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSYS)**

2007 Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavı (OKS) Test İstatistikleri

Sınav Giren Öğrenci Sayısı= 818.359	Soru sayısı	Test puanı ortalaması	Test puanı standart sapması
Türkçe	25,00	13,79	5,86
Matematik	25,00	3,35	5,20
Fen Bilimleri	24,00	5,73	4,99
Sosyal Bilimler	25,00	8,63	6,61

2008 Seviye Belirleme Sınavı (SBS) (6. Sınıf) Sınavı Test İstatistikleri

Sınav Giren Öğrenci Sayısı= 992,240	Soru sayısı	puanı ortalaması	standart sapması
Türkçe	19.00	10,96	5,66
Matematik	16.00	4,59	4,26
Fen Bilimleri	16.00	4,78	4,46
Sosyal Bilimler	16.00	7,34	5,23

2008 Seviye Belirleme Sınavı (SBS) (7. Sınıf) Test İstatistikleri

Sınav Giren Öğrenci Sayısı= 991,655	Soru sayısı	puanı ortalaması	standart sapması
Türkçe	21.00	12,18	5,86
Matematik	18.00	5,2	4,51
Fen Bilimleri	18.00	5,95	4,48
Sosyal Bilimler	18.00	8,26	5,64

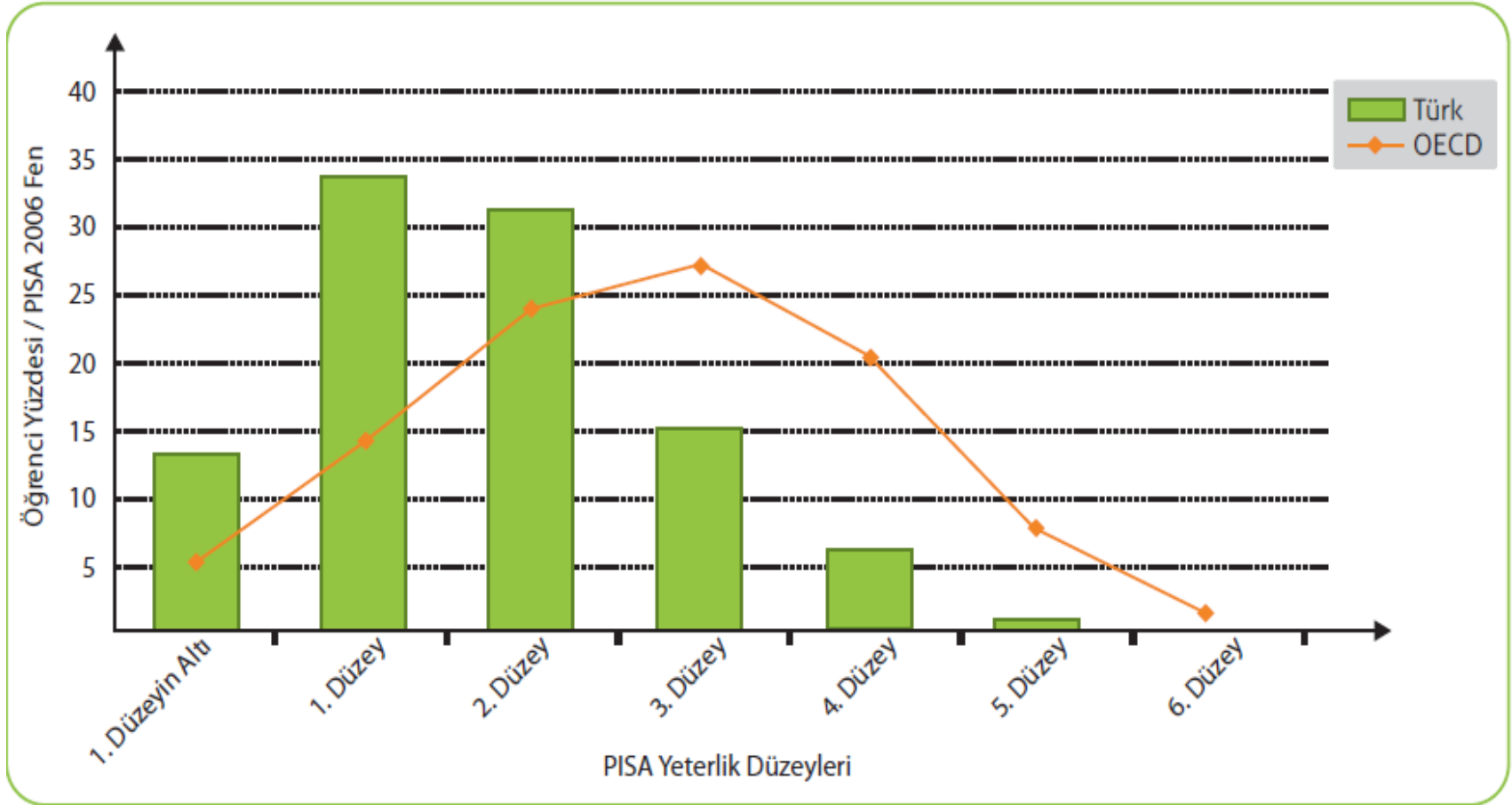
2013-LYS TESTLERİNİN ORTALAMA VE STANDART SAPMALARI

Test	Son Sınıfta Okuyan Adaylar			Tüm Adaylar		
	Aday Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Aday Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
Matematik (50 Soru)	336.444	12,88	10,13	629.718	12,32	9,75
Geometri (30 Soru)	336.444	4,54	5,69	629.718	4,15	5,37
Fizik (30 Soru)	176.874	7,15	6,77	315.939	6,46	6,56
Kimya (30 Soru)	176.874	11,21	7,2	315.939	10,19	7,11
Biyoloji(30 Soru)	176.874	11,9	7,01	315.939	11,05	9,96
Türk Dili ve Edb.(56 Soru)	312.374	23,52	9,52	620.932	23,22	9,26
Coğrafya-1(24 Soru)	312.374	9,34	4,15	620.932	7,61	4,05
Tarih (44 Soru)	154.839	13,84	7,00	335.586	14,49	7,14
Coğrafya-2 (14 Soru)	154.839	4,68	2,71	335.586	4,78	2,68
Felsefe Grubu(32 Soru)	154.839	7,96	4,39	335.586	7,88	4,29
Yabancı Dil(Alm) (80 Soru)	951	40,69	24,02	1.792	30,62	25,45
Yabancı Dil(Fra) (80 Soru)	660	45,45	22,09	1.059	36,23	25,70
Yabancı Dil(İng) (80 Soru)	26.662	28,08	23,41	46.386	24,90	22,27

Ortalamlar ve standart sapmalar adayların aldıkları ham puana göre hesaplanmıştır.

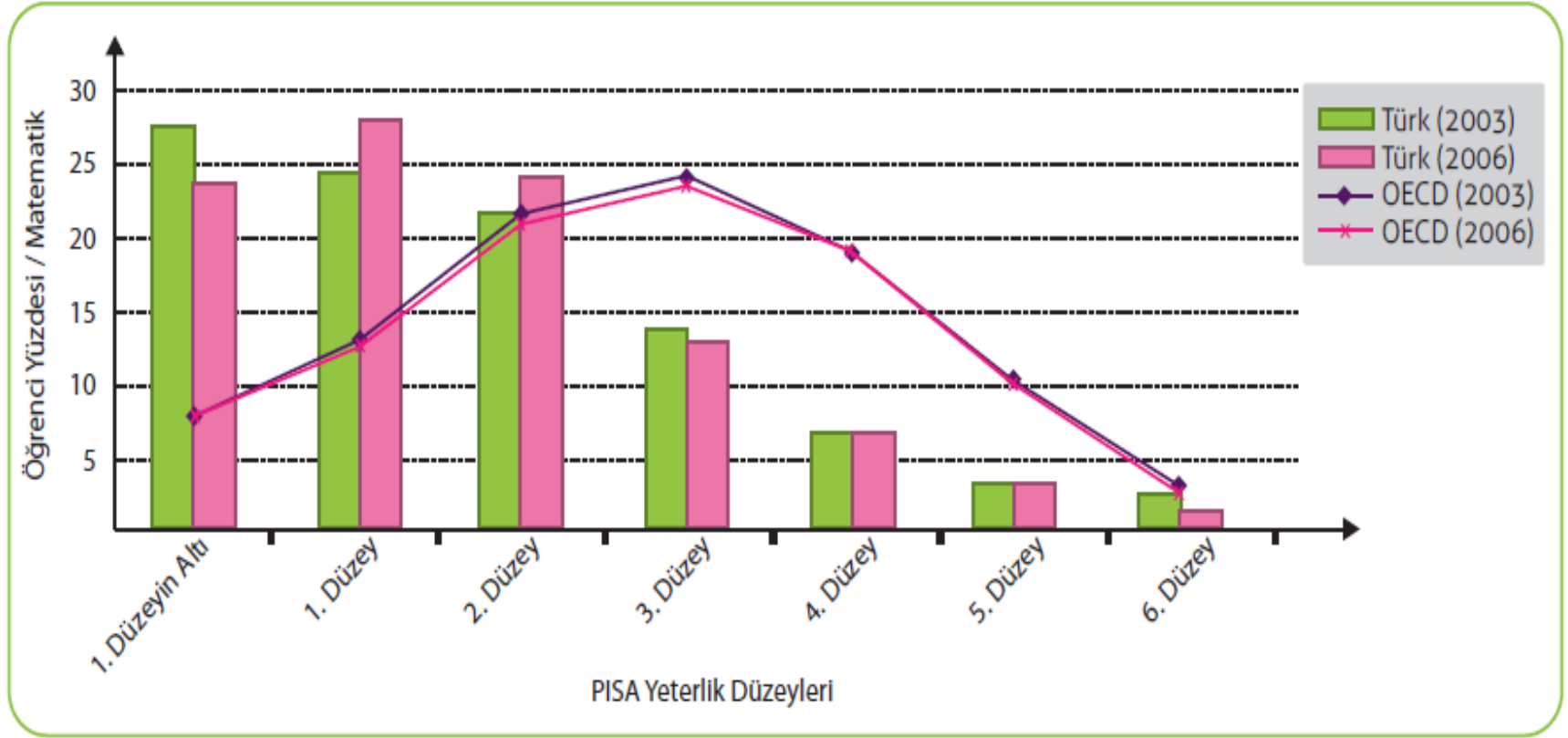
Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69292/h/2013-lyssayisabilgilerbasin.pdf>

PISA 2006 Fen okur yazarlığı yeterlik düzeylerinde Türk öğrencilerinin ve OECD üyesi ülke öğrencilerinin ortalaması

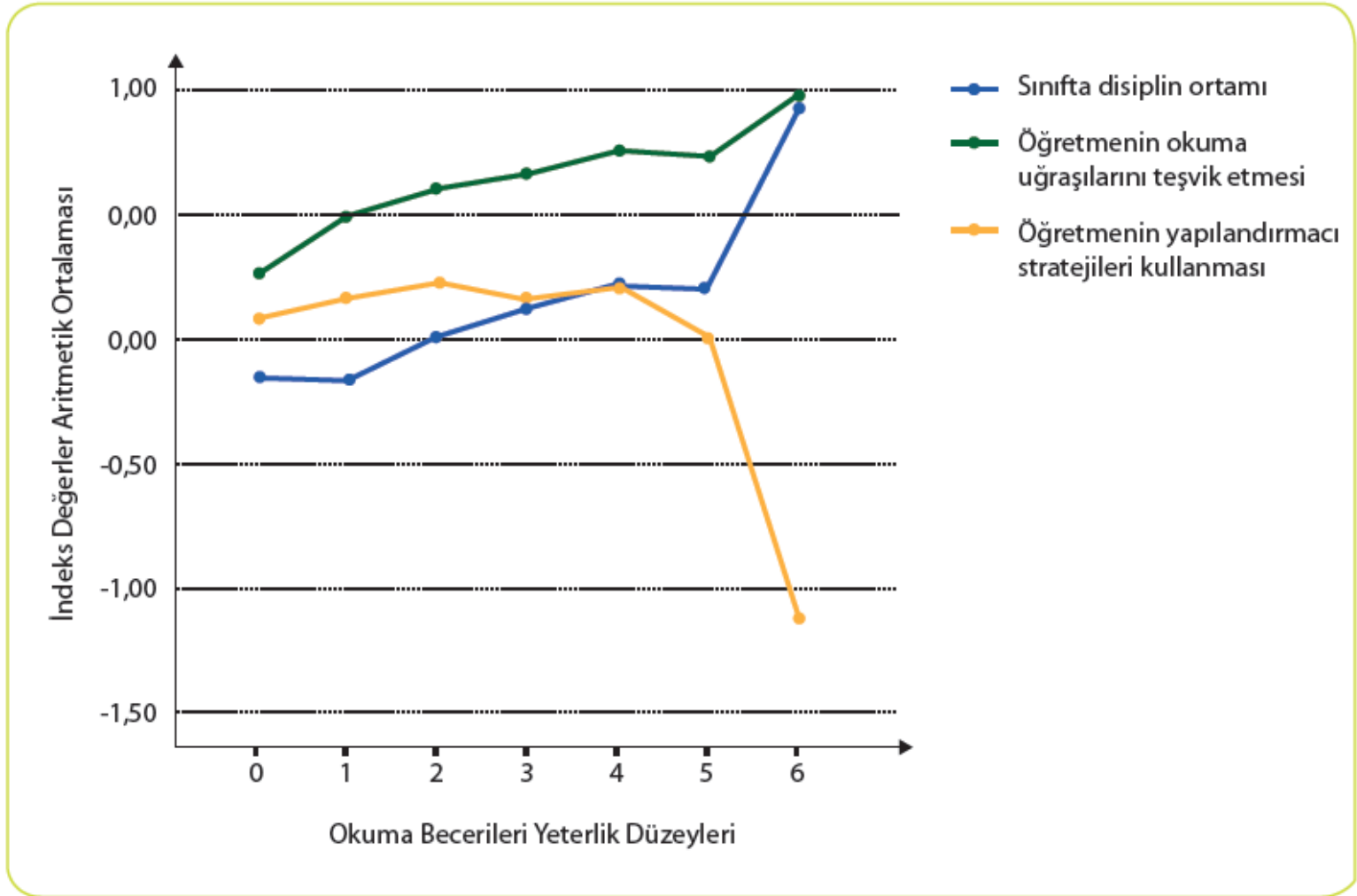
Aktaran Kaynak: Çalışkan, M. (2010). Geniş ölçekli durum belirleme çalışmalarında üst düzey düşünme becerilerinin belirlenmesi: PISA Fen ve Matematik okuryazarlığı. Cito *Eğitim Kuram Uygulama*, Ekim-Aralık (10), 32-58.

Grafik 2. Türk ve OECD üyesi ülkelerin öğrencilerinin PISA 2003 ve PISA 2006 matematik okuryazarlığı yeterlik düzeylerine göre yüzde dağılımları

Aktaran Kaynak: Çalışkan, M. (2010). Geniş ölçekli durum belirleme çalışmalarında üst düzey düşünme becerilerinin belirlenmesi: PISA Fen ve Matematik okuryazarlığı. *Cito Eğitim Kuram Uygulama, Ekim-Aralık (10)*, 32-58.

Grafik 2. Tablo 8'deki indeks değerlerin okuma becerilerinin altı yeterlik düzeylerine göre ortalaması

Kaynak: Çalışkan, M. (2011).PISA 2009 Okuryazarlık çalışmaları sonuçlarının Türk öğrencilerinin özelliklerine göre incelenmesi. *Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama, Nisan-Haziran, 12, 28-44.*

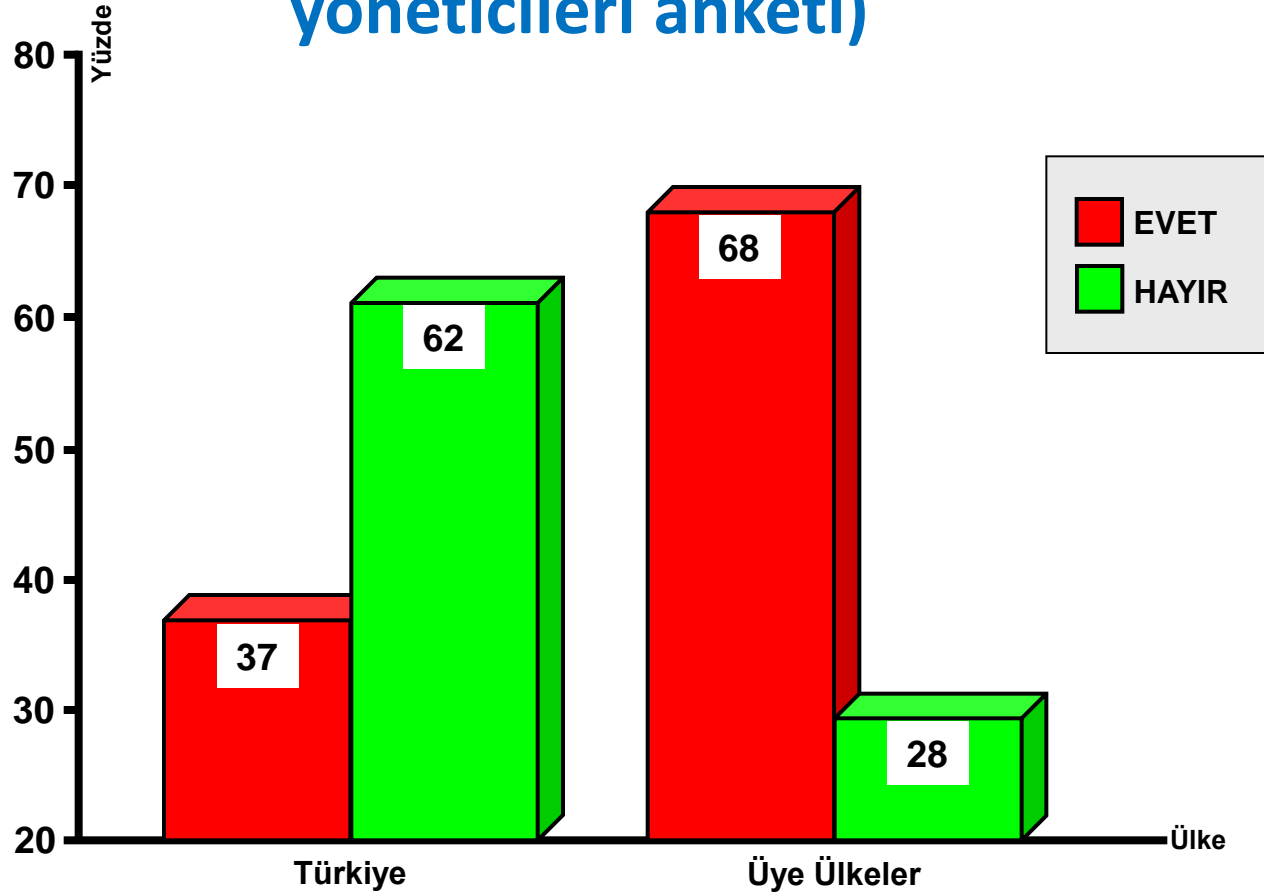
	Türkiye
Kitap okuma oranı	% 0.1 (Avrupa %21)
Kütüphane sayısı	1.412
Kahvehane sayısı	570.000
TV izleme süresi	Günde 6 saat
İnternete bağlanma süresi	Günde 3 saat
Kitap okuma süresi	Yılda 6 saat
Okuma becerileri açısından başarı sırası	28. (35 ülke arasında)

Kaynak: MEB Yeğitek e-Dergi Nisan 2015

Ülkemizde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin sorunlar

Ölçme ve değerlendirme sonuçlarından öğretim etkinliklerini ve öğretim hedeflerini geliştirmede yeterince yararlanılmaması,

Ölçme sonuçlarından ders ya da müfredatın niteliklerini geliştirmek üzere yararlanma (PISA 2003 okul yöneticileri anketi)

Ülkemizde Ölçme ve Değerlendirme *Uygulamaları ve Sorunları*

- Ulusal ölçekte uygulanan ve tek tip soru formatı (çoktan seçmeli) kullanılan testler,
- Dar kontenjanlara öğrenci seçme,
- Bağlı değerlendirme ve sıralama,
- Ölçme sonuçlarının sadece sayısal değerler olarak verilmesi, puanların yorumlarına yer verilmemesi,

Ülkemizde Ölçme ve Değerlendirme *Uygulamaları ve Sorunları*

- **Testlerin hatırlama düzeyinin üstüne çıkmayan düşünme süreçlerini yoklanması,**
- **Soru içeriklerinin günlük yaşamdan kopuk ve öğrenci için anlamsız biçimde kurgulanması,**
- **Yıllara göre öğrencinin akademik gelişiminin izlenmemesi**

Ülkemizde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin sorunlar-4

Ölçme ve değerlendirme işlemlerinin ön denemeden geçmemiş, sadece çoktan seçmeli sorulardan oluşan testlerle gerçekleştirilmesi,

Ülkemizde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin sorunlar-5

- **Testlerde üst düzey düşünme süreçlerinin değil, hatırlama becerilerinin yoklanması**
- **Testlerdeki soru içeriklerinin, çocuğa anlamlı gelmeyen, günlük yaşamdan kopuk biçimde kurgulanması**

3.

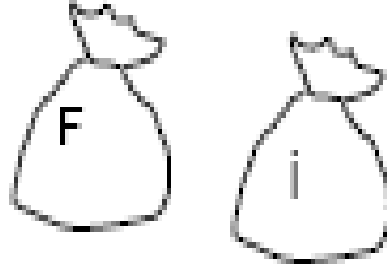
Beyaz Melek filmi hakkında konuşan çocuklardan hangisi kişisel duygu ve düşüncesini ifade etmiştir?

A) Ahmet
C) Murat

B) Vildan
D) Pınar

(MEB 7. Sınıf Seviye Belirleme Sınavı –SBS Türkçe Uygulaması, 2008)

18.

“F” torbasına fiil köklü kelimelerin, “İ” torbasına da isim köklü kelimelerin toplanması gerekmektedir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi “İ” torbasına konur?

- A) Yazar B) Evli C) Örgü D) Sayı

•(MEB 6. Sınıf Seviye Belirleme Sınavı-SBS Türkçe, 2008)

10.

Bu soruya aşağıdaki öğrencilerden hangisi doğru cevap vermiştir?

A) Amca-Hala

Merve

B) Dede-Baba

Ahmet

C) Dayı-Teyze

Ayla

D) Ağabey-Abla

Mehmet

TEOG Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kasım 2013 A kitapçığı Soru No: 10

- Türkiye'nin de katıldığı uluslar arası öğrenci başarılarını belirleme uygulamalarında (TIMSS, PIRLS, PISA), üniversiteye giriş niteliğinde ve uluslar arası düzeyde bilinen sınav uygulamalarında, dil yeterliğini ölçen testlerde (SAT, TOEFL) uygulamalarında çoktan seçmeli soruların yanında açık uçlu soruları da kullanılmaktadır.

Nitelikli Eđitime Giden Yolda,

Nitelikli Ölçme ve Değerlendirme Nasıl Olmalı?

Nitelikli Ölçme ve Değerlendirme Nasıl Olmalı?

- ❑ Öğretim programları kapsam analizi
- ❑ Ön denemesi yapılan sorular
- ❑ Farklı soru formatları
- ❑ Soru içeriklerinin günlük yaşam kapsamında ve üst düzey düşünme becerilerini (yorumlama, çıkarsama, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme)ölçecek şekilde tasarlanması
- ❑ Dijital ortamda uygulama
- ❑ Süreklilik ve Gelişimsel İzleme (Temel Eğitim Süresince)

Nitelikli Ölçme ve Değerlendirme Nasıl Olmalı?

- ❑ Madde tepki kuramı
- ❑ Test etiği ve gizlilik
- ❑ Norm dayanaklı değerlendirme
- ❑ Ölçüt dayanaklı değerlendirme
 - Puanların tanımı
 - Yeterlik Tanımları

Raporlar :

- ❑ **Ders Alanı Yeterlik Düzeyleri**
- ❑ **Öğrenci Raporu**
- ❑ **Sınıf Raporu**
- ❑ **Okul Raporu**
- ❑ **Gelişim Raporu**

SONUÇ

- Nitelikli eğitim temel eğitimde başlar.
- Nitelikli Eğitimi sağlamada nitelikli ölçme araç ve yöntemlerinin önemli bir rolü vardır.
- Ülkemizde ilköğretim kademesi yanında orta öğretim kademesinde de öğrencinin akademik gelişimini izleyip dönüt veren ölçme ve değerlendirme uygulamalarının geliştirilmesi gerekir.

Teşekkürler...